

अनुक्रमणिका

अ.नं	प्रकरणाचे शिर्षक	पान नं
	ऋणनिर्देश	<i>i-ii</i>
	तक्ता सूची	<i>iii</i>
	आकृती सूची	<i>iv</i>
	छायाचित्र सूची	<i>v</i>
१.	संशोधनाची ओळख व संशोधन पद्धती १.१ पर्यावरण संकल्पना १.२ साहित्याचा मागोवा १.३ पर्यावरणशास्त्र १.४ पर्यावरणशास्त्राच्या व्याख्या १.५ पर्यावरणाचे स्वरूप १.६ पर्यावरणशास्त्राची व्याप्ती १.७ पर्यावरणशास्त्राचे महत्त्व १.८ पर्यावरणविषयक जनजागृतीची गरज १.९ हातकणंगले तालुक्याची ओळख १.१० संशोधन पद्धती १.११ प्रबंधामध्ये वापरण्यात आलेल्या संशोधन पद्धती १.१२ कालावधी १.१३ समाविष्ट प्रकरणे	१ ते १७

२.	<p>हातकणंगले तालुक्यातील ग्रामीण पर्यावरणीय समस्या</p> <p>२.१ शहापूरमधील प्रोसेसिंग युनिटपासून होणारे प्रदूषण</p> <p>२.२ इचलकरंजी परिसरातील पंचगंगा नदी प्रदूषण</p> <p>२.३ साखर कारखाने व पर्यावरण प्रदूषण</p> <p>२.४ वीट भट्टी व पर्यावरणाचा व्हास</p> <p>२.५ टोपमधील दगड भरडणी उद्योग</p> <p>२.६ इचलकरंजी परिसरातील कचरा प्रदूषण</p>	१८ ते ४०
३.	<p>शेती आणि पर्यावरण</p> <p>३.१ गांवानुसार मुलाखत घेतलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या</p> <p>३.२ जिरायत व बागायत शेतीचे प्रमाण</p> <p>३.३ पिक रचना</p> <p>३.४ उत्पन्न</p> <p>३.५ पाण्याची सोय</p> <p>३.६ खताचा वापर</p> <p>३.७ पशूपालन</p> <p>३.८ शेतीमधील वृक्ष लागवड</p> <p>३.९ शेतकऱ्यांना पर्यावरणाची असणारी जाणीव</p>	४१ ते ६१
४.	निष्कर्ष व उपाययोजना	६२ ते ६८
	संदर्भ सूची	
	परिशिष्टे	

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्. फिल्. अर्थशास्त्र या पदवीच्या पूर्ततेसाठी "ग्रामीण पर्यावरण : हातकणंगले तालुक्याचा अभ्यास" हा शोधनिबंध सादर करित आसताना अनेक लोकांचे सहकार्य लाभले. या सर्व लोकांचे आभार प्रकट करणे हे मी माझे कर्तव्य समजतो.

संशोधन कार्यात संशोधन पद्धती व लेखनशास्त्र संदर्भातील सखोल मार्गदर्शन माझे मार्गदर्शक डॉ. पी. ए. कोळी यांचेकडून लाभले. त्या बद्दल मी त्यांचा शतशः ऋणी आहे. तसेच माझ्या गुरूस्थानी असलेल्या सर्व सहकाऱ्यांनी या संशोधनाच्या पूर्ततेसाठी बहुमोल मार्गदर्शन व सहकार्य केले. त्याबद्दल मी त्यांचा देखील आभारी आहे.

सदर शोधनिबंध सादर करण्यासाठी प्रेरणा व जिद्द निर्माण करणारे विशागातील विशाग प्रमुख डॉ. आर्. जी. दांडगे, डॉ. व्ही. बी. जुगळे, डॉ. सी. एस्. भानुमते, डॉ. पी. एस्. कांबळे, डॉ. व्ही. बी. कड्री यांचा मी सदैव ऋणी राहिन.

संशोधन समस्येच्या संदर्भात माहिती उपलब्ध करून देण्यासाठी हातकणंगले तालुका पंचायत समिती, विविध गावच्या ग्रामपंचायती व त्यांचे सदस्य, सहकारी मित्र यांनी वेळोवेळी जी मदत केली त्या बद्दल मी त्या सर्वांचा ऋणी राहिन.

सदर प्रबंध सादर करण्यासाठी मला सर्वतोपरी बळ देणारे माझे आई-वडील, घरामधील सर्व सदस्य यांचाही मी

शतशः ऋणी राहीन. तसेच अर्थशास्त्र विभागातील लिपिक श्री. एम्. जे. पाटील व संशोधन सहाय्यक श्री. साबळे यांच्या सहकार्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

तसेच माझ्या या संशोधन कार्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मला 'राजीव गांधी नॅशनल फेलोशिप' मंजूर करून सहकार्य केले त्याबद्दल मी विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा देखील अंतःकरणपूर्वक आभारी आहे.

सादर प्रबंध सादर करण्यासाठी ज्या लोकांनी टायपिंग सहकार्य केले, तसेच प्रबंधाच्या सुरुवातीपासून ते अखेर पर्यंतच्या कार्यवाहीत अनेक व्यक्तित्ते प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्षरित्या सहकार्य लाभले. त्या सर्वांचा मी मनपूर्वक आभारी आहे.

स्थळ : कोल्हापूर

दिनांक : ३१/१०/०८

श्री. कांबळे ए. एस्.

संशोधक

तक्ता सूची

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शिर्षक	पान नं
२.१	रासायनिक पदार्थांचे मानवी शरीरावरील परिणाम	२३
३.१	गावांनुसार मुलाखत घेतलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या	४४
३.२	जिरायत व बागायत शेतीचे प्रमाण	४४
३.३	पिक रचना	४६
३.४	उत्पन्न	४७
३.५	पाण्याची सोय	४८
३.६	खतांचा व जंतुनाशकांचा वापर	५०
३.७	पशूपालन	५२
३.८	शेतीमधील वृक्षलागवड	५४
३.९	शेतकऱ्यांना पर्यावरणाविषयी असणारी जाणीव	५५

आकृती सूची

आकृती क्र.	आकृतीचे शिर्षक	पान नं
३.१	जिरायत व बागायत शेतीचे प्रमाण	४५
३.२	पिक रचना	४६
३.३	पाण्याची सोय	४९
३.४	खतांचा व जंतुनाशकांचा वापर	५१
३.५	पशूपालन	५३
३.६	शेतकऱ्यांना पर्यावरणाविषयी असणारी जाणीव	५६

छायाचित्र सूची

छायाचित्र क्र.	छायाचित्राचे शिर्षक
१	अभ्यासक्षेत्र (हातकणंगले तालुका)
२	शहापूर येथील प्रोसेसिंग युनिटमधून उघड्यावर सोडलेले रसायनयुक्त पाणी
३	शहापूर येथील दूषित पाण्यामुळे निर्माण झालेली दलदल
४	कुंभोज येथील नापिक झालेली क्षारपड जमीन
५	कुंभोज येथील क्षारपड जमिनीवर साचलेले पांढरट थर
६	आळते येथील वीटा भाजण्यासाठी तयार केलेली थप्पी
७	आळते येथील वीटभट्टी मधून होणारा पर्यावरणाचा ऱ्हास
८	टोप येथील दगड भरडणी मशीन
९	टोप येथील दगड भरडणी उद्योगापासून झालेले खाणकाम